

המערב הפרוע של הנשק

written by דוד מ' וינברג | 09.01.2026

מאות אלפי כלי נשק מוברחים לישראל מדי שנה דרך הגבולות עם מצרים וירדן באמצעות רשתות הברחה מאורגנות, שכיום עושות שימוש ברחפנים מתוחכמים. הנשק זורם לערים מעורבות יהודיות-ערביות, ומשם חודר ליהודה ושומרון, מלבה הן פשיעה מאורגנת והן פעילות טרור, ומטשטש את הקו המבדיל ביניהן.

פעילות שב"כ ביהודה ושומרון בשנה האחרונה ממחישה זאת היטב. בחברון ובבית לחם סוכלו תשתיות טרור רחבות של חמאס שבהן היו מעורבים עשרות פעילים, אימוני ירי, ייצור חומרי נפץ ואגירת נשק. מחקירות המחבלים עולה בבירור כי כלי נשק המוברחים בעסקאות פליליות מגיעים בסופו של דבר לידי טרוריסטים. מציאות זו עלולה להזין התקוממות ערבית/פלסטינית היברידיה נוספת נגד ישראל, בדומה למהומות הערביות ההמוניות במאי 2021 במהלך מבצע שומר החומות.

היקף האיום עצום. ההערכות הן כי 160 אלף כלי נשק מוברחים לישראל מדי שנה, כ-14 אלף בחודש. מדובר בכ-300 אלף כלי נשק בשנתיים האחרונות, כאשר לפי ההערכות כ-100 אלף כלי נשק בלתי חוקיים מסתובבים בנגב בלבד, בהובלת כנופיות בדואיות של פשיעה וטרור.

כמה כלי נשק בלתי מורשים ובלתי חוקיים מסתובבים בסך הכול בישראל ובאזורים הנשלטים בידי פלסטינים? איש אינו יודע בוודאות. ההערכות נעות בין "ממדים מפלצתיים" ל"טירוף מוחלט". כבר לפני יותר מעשור העריכה המשטרה כי מדובר בחצי מיליון כלי נשק, ומאז רק אלוקים יודע כמה כלי נשק נוספים הצטברו.

צה"ל מודה כי מדי לילה מתרחשים עשרות ניסיונות הברחה דרך הגבול עם מצרים, כאשר כל משלוח רחפני ממוצע כולל ארבעה כלי נשק ארוכים וכמה אקדחים; והוא אף מודה כי במקרה הטוב הוא מיירט אחת מכל ארבע "חבילות אוויריות" כאלה.

צבא ארצות הברית בווסט פוינט מעריך כי על כל ניסיון הברחה שזוהה, סוכל או שובש בידי הרשויות הישראליות מספר עצום של ניסיונות אחרים מצליחים לעבור בלי שהרשויות מודעות לכך כלל.

באוקטובר 2025 בלבד (החודש האחרון שלגביו פורסמו נתונים) סיכלה אוגדת "אדום" ה-80 של צה"ל 130 ניסיונות הברחה של נשק (וסמים) בסיוע רחפנים דרך הגבול עם מצרים; כלומר, ייתכן שכ-500 ניסיונות הברחה נוספים הצליחו להיכנס לישראל.

מצב הברחות הנשק בגבול הירדני ה־ הגבול הארוך ביותר והפחות מוגן של ישראל ה־ עשוי להיות חמור אף יותר. משום כך החל צה"ל לפרוס מערכי מצלמות, מארבים ופעולות שטח נרחבות שמטרתן לאתר מבריחים ולסכל העברות נשק. ישראל גם מאיצה את בנייתו של מכשול ביטחוני

באורך 425 קילומטרים, בעלות של 5.2 מיליארד שקל, לאורך הגבול עם ירדן ☒ מהכינרת ועד אילת.

ואולם, למרות ממדי הבעיה, רק אוגדה אחת של צה"ל מחזיקה את כל הגבול הירדני מהכינרת ועד ים המלח, ורק אוגדה אחת נוספת מסיירת בערבה מים המלח ועד אילת.

מאין מגיע כל הנשק הזה? ובכן, באוגוסט 2022 התפאר מפקד משמרות המהפכה האסלאמית, חוסיין סלאמי (שמאז חוסל בידי ישראל), בכך שהוא מזרים נשק לפלסטינים העוסקים בג'יהאד נגד ישראל, והוסיף כי כשם שאיראן הצליחה בעבר לשלוח נשק לעזה, "גם הגדה המערבית יכולה להיות מחומשת באותה דרך, והתהליך הזה מתרחש".

בנוסף, תחמושת ואמצעי לחימה נלווים ממשיכים להיגנב ממחסני צה"ל בקלות מטרידה. צה"ל מודה בכ-200 מקרי גנבה מבסיסיו בשנתיים האחרונות. כך, למשל, באוקטובר האחרון נגנבו 30 אלף כדורים ממחסני תחמושת בבסיס שדה תימן בדרום; בנובמבר נגנבו 70 אלף כדורים ו-70 רימונים מבסיס צה"ל ברמת הגולן.

ואכן, מרבית כלי הנשק שהוברחו לישראל באמצעות רחפנים בתקופה האחרונה תואמים במדויק את סוגי הנשק שבהם משתמש צה"ל ואת התחמושת שהוא מאחסן בבסיסיו. המברחים וכנופיות הפשיעה/הטרור אינם טיפשים.

המאמץ האדיר של ההברחות והזמינות הנרחבת של כלי נשק אינם עוד תופעה פלילית שולית, אלא איום אסטרטגי מתמשך המחייב בדחיפות מענה לאומי.

לשם כך יש להגדיר את האיום כעדיפות ביטחונית לאומית גבוהה (הממשלה עשתה זאת, לפחות ברמה הרטורית), ולהקים צוותי משימה ברמת שרים וברמות הביצועיות, בניהול המועצה לביטחון לאומי, שיתאמו בין המשטרה, הצבא, שירותי המודיעין, משרד המשפטים, הפרקליטות ועוד. נדרשים לכך משאבים מבצעיים וטכנולוגיים, לצד תקציבים לכוח אדם שהוא גם רב-עוצמה וגם חד-מוח.

אחרת, אף אחד מהגופים הללו לא יהפוך את המאבק בהברחות הנשק לעדיפות עליונה. לכל אחד מהם יש שפע משימות אחרות, ואין פלא שכל אחד ייטה להפנות אצבע מאשימה לאחר. (כך פועלות בירוקרטיות ביטחוניות גדולות.)

ועדת החוץ והביטחון של הכנסת צריכה להקים ועדת משנה ייעודית שתפקח מקרוב על הנושא.

אם ישראל מסוגלת להטיס רחפן נפץ כמעט בלתי נראה, המשוגר מבסיס סודי בתוך איראן, דרך איזה חלון מדויק בדירת מגורים בטהרן כדי לחסל מפקד במשמרות המהפכה ☒ הרי שהיא אמורה להיות מסוגלת גם להשתלט על הברחות הנשק באמצעות רחפנים אל הנגב ובקעת הירדן, שמקורן באיראן.

יש לתקוף את המבריחים במדינות השכנות, ליירט את טיסות הרחפנים, ולהעמיד לדין בנחישות את הכנופיות המקומיות המקבלות והמוכרות את הנשק בצד שלנו.

פורסם בחדשות JDN, בתאריך 09 לינואר 2026.

*הדעות המובעות בפרסומי מכון משגב הן על דעת המחברים בלבד.